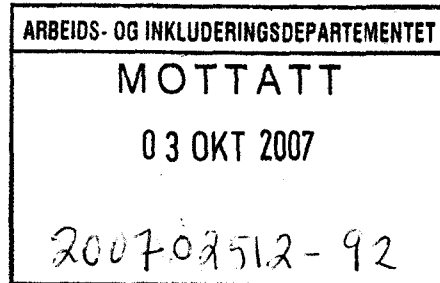

ADHD-foreningen • Afasi-forbundet i Norge • Autismeforeningen i Norge • Cerebral Parese-foreningen • Dysleksiforbundet i Norge • Forbundet Tenner og Helse • Foreningen for Blødere i Norge • Foreningen for Fragilt X- Syndrom • Foreningen for Hjertesyke barn • Foreningen for Kroniske Smertepasienter • Foreningen for Muskelsyke • Foreningen for Søvn sykdommer • Hørselshemmedes Landsforbund • Interesseforeningen for LMBB syndrom • Klinefelterforeningen i Norge • Landsforeningen for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde • Landsforbundet for Utviklingshemmede og Pårørende • Landsforeningen Alopecia Areata • Landsforeningen for hjerte- og lungesyke • Landsforeningen for Huntingtons Sykdom • Landsforeningen for Nyrepasienter og Transplanterte • Landsforeningen for Pårørende Innen Psykiatri • Landsforeningen for Trafikkskadde i Norge • Landsforeningen mot Fordøyelsessykdommer • Leverforeningen • Marfanforeningen • Mental Helse Norge • Momentum • Morbus Addisons Forening • Multipel Sklerose Forbundet i Norge • Norges Astma -og Allergiforbund • Norges Diabetesforbund • Norges Døveforbund • Norges Fibromyalgi Forbund • Norges Myalgisk Encefalopati Forening • Norges Migreneforbund • Norges Parkinsonforbund • NORILCO • Norsk Kraniofacial Forening • Norsk Cellakforening • Norsk Dysmellforening • Norsk Epilepsiforbund • Norsk Forening for Analatresi • Norsk Forening for Cystisk Fibrose • Norsk Forening for Ehlers-Danlos Syndrom • Norsk Lymfødeme forening • Norsk Forening for Nevrofibromatose • Norsk Forening for Osteogenesis Imperfecta • Norsk forening for Tuberos Sklerose • Norsk Hemokromatoseforbund • Norsk Immunsviktføring • Norsk Interesseforening for Kortvokste • Norsk Interesseforening for Stamme • Norsk Keratoseforening • Norsk Landsforening for Laryngektomerte • Norsk Tourette Forening • Norsk Porfyriforening • Norsk Psoriasisforbund • Norsk Revmatikerforbund • Norsk Thyreoideaforbund • Prostatakreftforeningen (PROFO) • Ryggforeningen i Norge • Rådgivning om spiseforstyrrelser • Ryggmargsbrokk- og Hydrocephalusforeningen • Støtteforening for Kreftsyke Barn • Turner Syndrom Foreningen i Norge • Vestlandske Blindeforbund

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Deres ref: 200700345-/CBK
Vår fil: B07-ØS025 Diskr-tlgjlov
Vårt arkiv: 402
Saksbehandler: ØS

Oslo, 01. oktober 2007

Høring – Innføring av tidsfrister for plikt til universell utforming av IKT i ny diskriminerings- og tilgjengelighetslov

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) viser til tilsendt høring om *Forslag om innføring av tidsfrister for plikt til universell utforming av IKT i ny diskriminerings- og tilgjengelighetslov*, med høringsfrist 1. oktober.

FFO vil innledningsvis uttrykke tilfredshet med at mindretallet i Syseutvalgets forslag om innføring av tidsfrister for krav om universell utforming av IKT ligger til grunn for departementets høringsutkast.

Sammenfatning av FFOs kommentarer:

- **Definisjon av IKT**

FFO vil gå inn for forslaget definisjon av IKT, men er uenig i fortolkningen av "embedded" IKT. FFO vil inkludere løsninger som utgjør en verdi i produktets funksjonalitet så lenge dette er en del av hovedløsningen.

- **Lovforankring av tidsfrist**

FFO støtter forslaget om at det innføres tidsfrist for plikt til universell utforming av IKT.

- **Virkeområde for plikten**

FFO mener at alle viktige samfunnsområder må omfattes av plikten til universell utforming av IKT, også arbeid og skole/utdanning.

- **Tidsfrister, eksisterende og ny teknologi**

*FFO støtter forslaget om tidsfrist for ny IKT slik det fremgår av forslaget.
FFO foreslår at fristen for eksisterende IKT settes til 2019.*

- **Håndheving av lovpålegget**

FFO støtte forslaget om at tilsynsmyndigheten for overholdelse av plikten til universell utforming av IKT legges til det planlagte forvaltningsorganet under FAD.

LDO må være den juridiske klageinstans hvor organisasjoner og individer kan henvende seg i saker der det er snakk om diskriminering av funksjonshemmede.

- **Iverksetting av sanksjoner**

FFO foreslår videre at påpekninger om manglende oppfyllelse av plikten om universell utforming rettes til tilsynsmyndigheten og at tilsynsmyndigheten har myndighet til å iverksette sanksjoner dersom plikten ikke følges.

- **Dispensasjon i fra loven**

FFO støtter departementets forslag om at det gis muligheter for dispensasjon i fra loven. Dispensasjon skal kunne gis av tilsynsmyndigheten. Klage på dispensasjonsvedtak kan bli brakt inn for Likestillings- og diskrimineringsnemda.

Definisjon av IKT

FFO støtter departementets vurdering om at IKT bør defineres ut i fra funksjonalitet og mener at definisjonen av IKT slik den fremkommer i lovutkastet er dekkende. Men FFO er uenige i den avgrensningen mot det som er beskrevet som "embedded" teknologi. Vi mener at der hvor IKT inngår som en del av en løsning eller tjeneste må det stilles krav om universell utforming så lenge den utgjør en verdi knyttet til selve løsningen eller tjenesten.

Hvordan denne definisjonen av IKT skal forstås er, ut i fra hva vi leser av forslaget i stor grad avhengig av hva som vil komme til å bli beskrevet i forskrift til loven. FFO forutsetter at brukerorganisasjonene får mulighet til å påvirke utforming av forskriften.

Lovforankring av tidsfrist og tidsfrist for ny og eksisterende teknologi.

FFO støtter forslaget om at det innføres tidsfrist for plikt til universell utforming av IKT.

FFO støtter kravet om at tidsfrist for nye løsninger/neste versjon av IKT skal gjelde fra 1. januar 2011, i tråd med den argumentasjonen som er benyttet i forslaget i fra AID og FAD.

FFO vil gå inn for at kravet om tidsfrister til eksisterende løsninger settes til senest år 2019, som er samme frist som settes for områder som er hjemlet under plan- og bygningsloven. Det bør være enklere å få til en utskifting av eksisterende utstyr og løsninger innenfor IKT – området enn innenfor bygg og anlegg, hvor fristen er satt til år 2019.

Lovens virkeområde

FFO mener at forslaget om virkeområde for plikten til universell utforming ikke gir tilstrekkelig beskyttelse på sentrale samfunnsarenaer. I forslaget er det gjort en avgrensning som sier at virkeområdet for plikten retter seg mot allmennheten. Man har dermed utelatt arenaer som skole/utdanning og arbeidsplasser både i privat og offentlig sektor. Det anføres

riktig nok i forslaget at universell utforming vil kunne omfattes av bestemmelser i det øvrige lovverket, men da vil ansvaret for tilgjengelighet bli overlatt til et krav om individuell tilrettelegging. Nettopp fordi det her er snakk om grunnleggende viktige samfunnsområder mener FFO at kravet til tilgjengelighet til IKT bør omfatte arbeid og skole/utdanning.

Håndheving av lovpålegget

FFO vil gå inn for at de ulike områdene som loven skal dekke, så langt dette er mulig og hensiktsmessig behandles innenfor den enkelte sektors ansvar. Et eksempel på sektoransvar i denne sammenhengen er plan og bygningsmyndighetene. Selv om IKT på mange måter kan betraktes som sektorovergripende vil FFO støtte forslaget om at tilsynsmyndigheten for overholdelse av plikten til universell utforming av IKT legges til det planlagte forvaltningsorganet under FAD.

Spørsmålet om å legge tilsynsmyndigheten til Diskriminerings- og Likestillingsombudet (LDO) har vært reist. Men FFO vil begrunne sitt forslag med at kompetansekravet til tilsynsmyndigheten i stor grad vil dreie seg om teknisk kompetanse og denne kompetansen mangler ombudet i dag. FFO reiser tvil om i hvilken grad det er mulig og hensiktsmessig å bygge opp en parallell kompetansen hos LDO når denne allikevel etableres i det nye forvaltningsorganet.

FFO vil på det sterkeste presisere at det er en forutsetning at forvaltningsorganet utøver en offensiv tilsynsrolle og ut i fra eget initiativ fører en aktiv kontrollpraksis.

FFO foreslår videre at påpekninger om manglende oppfyllelse av plikten om universell utforming rettes til tilsynsmyndigheten og at tilsynsmyndigheten har myndighet til å iverksette sanksjoner dersom plikten ikke følges. FFO vil understreke betydningen av å håndheve plikten til universell utforming strengt og at reaksjoner for å unnlate overholdelse av plikten blir av en karakter som på ingen måte gjør det lønnsomt å bryte denne.

Ut i fra lovforslaget kan det se ut til at LDOs rolle vil kunne bli av underordnet art med tanke på deres ansvar for håndhevelse av loven etter §9 i forslag til lov om likeverd og tilgjengelighet. FFO mener i denne sammenheng at LDO bør ha en sterk pådriverrolle i forhold til håndhevelse av loven og LDO kan ha en rolle som vaktbikkje når det gjelder forvaltningsorganets dispensasjonspraksis.

LDO må være den juridiske klageinstans hvor organisasjoner og individer kan henvende seg i saker der det er snakk om diskriminering av funksjonshemmede. Sektoransvarsprinsippet kan føre til pulverisering av ansvar og det vil kunne tenkes scenarioer der forvaltningsorganer ut i fra sin forståelse har fulgt opp sine forpliktelser, men hvor man allikevel opplever at det oppstår situasjoner i krysningpunktet mellom ulike sektorer som ikke er tilfredsstillende med tanke på tilgjengelighet. Her vil LDO kunne ha en koordinerende rolle. Forholdet mellom LDO og tilsynsorganet bør uansett problematiseres og avklares nærmere.

Dispensasjon i fra loven

FFO støtter departementets forslag om at det gis muligheter for dispensasjon i fra loven. Dispensasjon skal kunne gis av tilsynsmyndigheten, som må vurdere dispensasjonsadgangen meget strengt.

I motsetning til forslaget som ligger til grunn for høringsuttalelsen foreslår FFO at klage på dispensasjon blir bragt inn for Likestillings- og Diskrimineringsnemda, noe som vil være i tråd med forslaget i fra Syse-utvalget når det gjelder bygg og anlegg, §11 5. ledd.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESGRUPPE

Liv Arum

Generalsekretær